

Obsah

Esej o nové teorii vidění	9
Pojednání o principech lidského poznání	85
<i>Seznam zkratek</i>	175
<i>Ediční poznámka</i>	175

Obsah

1. Záměr
2. Vzdálenost sama o sobě je neviditelná
3. Větší vzdálenost je vnímána spíš na základě zkušenosti než na základě smyslů
4. Předpokládá se, že malá vzdálenost je vnímána pomocí úhlu optických os
5. Mezi oběma zmíněnými způsoby vnímání vzdálenosti
6. Také díky rozbíhavosti paprsků
7. Toto nezávisí na zkušenosti
8. Rozšířené, ale neuspokojivé popisy
9. Některé ideje vnímané prostřednictvím jiných
10. Žádná idea, která není sama o sobě vnímána, nemůže být prostředkem vnímání jiné ideje
11. Vzdálenost vnímána prostřednictvím nějaké jiné ideje
12. Přímký a úhly zmiňované v geometrii nejsou samy o sobě vnímány
13. Mysl proto nevnímá vzdálenost pomocí přímek a úhlů
14. Také proto, že nemají žádnou skutečnou existenci
15. A protože nestačí na to, aby vysvětlily tyto fenomény
16. Ideje, které navozují vzdálenost, jsou za prvé počítkem, který vzniká z pohybu očí
17. Mezi ním a vzdáleností není žádné nutné spojení
18. Sotva je zde místo pro omyl
19. Nezáleží na úhlu optických os
20. Odhad vzdálenosti oběma očima je výsledkem zkušenosti
21. Za druhé. Rozostřenost jevu
22. Odtud plynou soudy připisované rozbíhavosti paprsků
23. Námitka vyvrácena
24. Co v této věci klame autory o optice
25. Příčina, proč může jedna idea navozovat jinou

26. Toto aplikováno na rozostření a vzdálenost
27. Za třetí. Napínání oka
28. Podněty, které navozují vzdálenost, k ní ze své podstaty nemají žádný vztah
29. Obtížný případ navržený Dr. Barrowem, který odporuje všem známým teoriím
30. Tento případ odporuje principu přijímanému v katoptrice
31. Ukazuje se, že to odpovídá námi předloženým principům
32. Doložení tohoto fenoménu
33. Potvrzuje to pravdivost principu, který jej objasňuje
34. Vidění – kdy je jasné a kdy je rozostřené
35. Odlišné účinky rovnoběžných, rozbíhavých a sbíhavých paprsků
36. Jak je možné, že rozbíhavé a sbíhavé paprsky navozují stejnou vzdálenost
37. Osoba silně krátkozraká by soudila přesně tak, jak bylo uvedeno v předcházejícím případě
38. Přímký a úsečky, proč jsou v optice užitečné
39. Nepochopení této věci vede k omylu
40. Uvážení otázky vznesené panem Molyneuxem v jeho *Dioptrice*
41. Člověk od narození slepý by zpočátku neměl žádnou zrakovou ideu vzdálenosti
42. To neodpovídá běžným principům
43. Vlastní předměty zraku nejsou mimo mysl a nejsou ani obrazy ničeho mimo mysl
44. Zevrubnější objasnění téhož
45. V jakém smyslu musíme rozumět tomu, že vidíme vzdálenost a vnější věci
46. Vzdálenost a věci umístěné v nějaké vzdálenosti nejsou vnímány okem o nic víc než uchem
47. Ideje zraku jsou zaměňovány s idejemi hmatu častěji než ideje sluchové
48. Proč je tomu tak
49. Přísně vzato, nikdy nevidíme a necítíme tutéž věc
50. Zdvojené, zprostředkované a bezprostřední předměty zraku
51. Je těžké oddělit je v našich myšlenkách
52. Rozšířené výklady toho, jak zrakem vnímáme velikost, jsou nesprávné
53. Velikost vnímaná stejně bezprostředně jako vzdálenost

54. Dva druhy smyslové rozlehlosti – ani jedna z nich není nekonečně dělitelná
55. Hmatatelná velikost předmětu je stálá, viditelná nikoli
56. Jakými prostředky zrak vnímá hmatatelnou velikost
57. Toto dále vysvětleno
58. Není žádné nutné spojení mezi rozostřeným nebo nejasným jevem a malou nebo velkou velikostí
59. Hmatatelné velikosti předmětu se věnuje větší pozornost než viditelné, a proč je tomu tak
60. Příklad tohoto
61. Lidé neměří pomocí viditelných stop nebo palců
62. Mezi viditelnou a hmatatelnou rozlehlostí není žádné nutné spojení
63. Větší viditelná velikost může označovat menší hmatatelnou velikost
64. Soudy, které si činíme o velikosti, zcela závisejí na zkušenosti
65. Vzdálenost a velikost viděna jako hanba nebo zlost
66. Máme však sklon si myslet něco jiného a proč
67. Měsíc se zdá větší nad horizontem než na nejvyšším bodě své dráhy
68. Určení příčiny tohoto fenoménu
69. Proč je Měsíc nad horizontem jednou větší a jindy menší
70. Naše vysvětlení prokázáno jako pravdivé
71. A potvrzeno tím, že v mlze se Měsíc jeví větší
72. Vyvrácení námitky
73. Demonstrování způsobu, jímž nejasnost navozuje větší velikost
74. Proč se považuje za obtížné objasnit jev Měsíce nad horizontem
75. Byly podniknuty určité pokusy o jeho vyřešení, ale neúspěšně
76. Názor Dr. Wallise
77. Ukázán jako neuspokojivý
78. Jak lze při výpočtu zjevné velikosti užít přímek a úhlů
79. Jaké odhady o velikosti bude činit člověk od narození slepý, poté co je mu vrácen zrak
80. *Minimum visibile* je stejné pro všechny tvory
81. Vyvrácení námitky
82. Oko v každém okamžiku vnímá stejný počet viditelných bodů
83. Dvě nedokonalosti ve zrakovém smyslu
84. V jejich vyvrácení lze vidět dvě dokonalosti
85. Ani v jednom z těchto dvou případů nezlepší zrak mikroskopy

86. Uvažuje se případ mikroskopických očí
87. Zrak obdivuhodně přizpůsoben účelům vidění
88. Obtíž spojené se vzpřímeným viděním
89. Obvyklý způsob vysvětlení
90. Totéž ukázáno jako nesprávné
91. Nerozlišuje se mezi idejemi zraku a hmatu, příčina omylu v této věci
92. Je vhodné uvažovat případ člověka od narození slepého
93. Tento člověk může hmatem dospět k idejím horního a dolního
94. Kteréžto mody polohy by přisoudil jen hmatatelným věcem
95. Na první pohled by si nemyslel, že to, co vidí, je výše nebo níže, je vzpřímené nebo obrácené
96. Toto doloženo na příkladu
97. Jakými prostředky dospěje k tomu, aby označoval viditelné předměty jako horní a dolní atd.
98. Proč by si měl myslet, že nejvyšší jsou ty předměty, které se odrážejí na nejnižší části jeho oka, a *vice versa*
99. Jak by zrakem vnímal polohu vnějších předmětů
100. Náš sklon myslet si opak není argumentem proti tomu, co jsme řekli
101. Námitka
102. Vyvrácení
103. Na první pohled nelze předmět poznat podle barvy
104. Ani podle velikosti
105. Ani podle tvaru
106. Při prvním aktu vidění by zrakem nebyla navozena žádná hmatatelná věc
107. Obtíž s počtem
108. Počet viditelných věcí by na první pohled nenavodil stejný počet hmatatelných věcí
109. Počet je výtvořem mysli
110. Člověk od narození slepý by na první pohled nenapočítal stejný počet viditelných věcí jako ostatní
111. Poloha předmětu je určena pouze vztahem k předmětům téhož smyslu
112. Mezi viditelnou a hmatatelnou věcí není malá ani velká vzdálenost
113. Zanedbání tohoto je příčinou obtíží spojených s viděním vzpřímeného

114. Které jinak neobsahuje nic nevysvětlitelného
115. Co se myslí tím, že obrázky jsou obrácené
116. Příčina omylu v této věci
117. Obrazy v oku nejsou obrázky vnějších předmětů
118. V jakém smyslu jsou to obrázky
119. V této záležitosti musíme pečlivě rozlišovat mezi idejemi zraku a hmatu
120. Pravou teorii vidění lze jen stěží objasnit slovy
121. Položení otázky, zda existuje idea společná zraku i hmatu
122. Prozkoumání abstraktní rozlehlosti
123. Je nepochopitelná
124. Abstraktní rozlehlost není předmětem geometrie
125. Úvaha o obecné ideji trojúhelníka
126. Vakuum neboli prázdný prostor není společný zraku a hmatu
127. Neexistuje idea nebo typ idejí společný oběma smyslům
128. První argument, který to dokazuje
129. Druhý argument
130. Viditelný tvar a rozlehlost nejsou idejemi odlišnými od barvy
131. Třetí argument
132. Potvrzení vyvozené z Molyneuxova problému koule a krychle, který zveřejnil pan Locke
133. Který je řešen nesprávně, je-li běžný předpoklad pravdivý
134. Na obranu našich názorů lze uvést více, ale toto postačí
135. Další úvahy o výše zmíněném problému
136. Táž věc nepůsobí zároveň na zrak i na hmat
137. Táž idea pohybu není společná zraku a hmatu
138. Způsob, jak zrakem vnímáme pohyb, snadno vyvodíme z toho, co jsme řekli výše
139. *Otázka:* Jak je možné, že viditelné a hmatatelné ideje mají totéž jméno, i když nejsou téhož druhu
140. Toto vysvětleno bez předpokladu, že jsou téhož druhu
141. *Námítka* – hmatatelný čtverec se podobá spíše viditelnému čtverci než viditelnému kruhu
142. *Odpověď:* viditelný čtverec je k představování hmatatelného čtverce vhodnější než viditelný kruh
143. Z toho však neplyne, že viditelný čtverec se podobá hmatatelnému čtverci

144. Proč máme větší sklon zaměřovat s označovanými věcmi spíše viditelné a hmatatelné ideje než jiné znaky
145. Několik dalších důvodů pro tento fakt
146. Neochota zavrhnout nějaký názor nesvědčí o jeho pravdivosti
147. Vlastní předměty vidění jako jazyk Původce přírody
148. Je v něm mnoho obdivuhodného, co si zaslouží naši pozornost
149. Položení otázky o předmětu geometrie
150. Na první pohled máme sklon myslet si, že předmětem geometrie je viditelná rozlehlost
151. Ukázalo se, že viditelná rozlehlost není předmětem geometrie
152. Za předmět geometrie můžeme považovat slova stejně dobře jako viditelnou rozlehlost
153. Navrhujeme prozkoumat, jakého pokroku v geometrii by dosáhla inteligence, která by viděla, ale necítila
154. Nemůže chápat ty části geometrie, které se týkají těles a jejich povrchů a křivek vzniklých řezem těles
155. Dokonce ani základy rovinné geometrie
156. S vlastními předměty zraku nelze nakládat jako s geometrickými tvary
157. Uvážení názoru těch, kdo tvrdí, že rovinné tvary jsou bezprostředními předměty zraku
158. Plochy nejsou bezprostředními předměty zraku o nic více než tělesa
159. Je obtížné proniknout do myšlenek výše zmíněné inteligence

